

Program
ŠVÝCARSKO-ČESKÉ
spolupráce

Czech University
of Life Sciences Prague

SWISS-CZECH
Cooperation Programme

Management invazních druhů

Kateřina Berchová Bímová

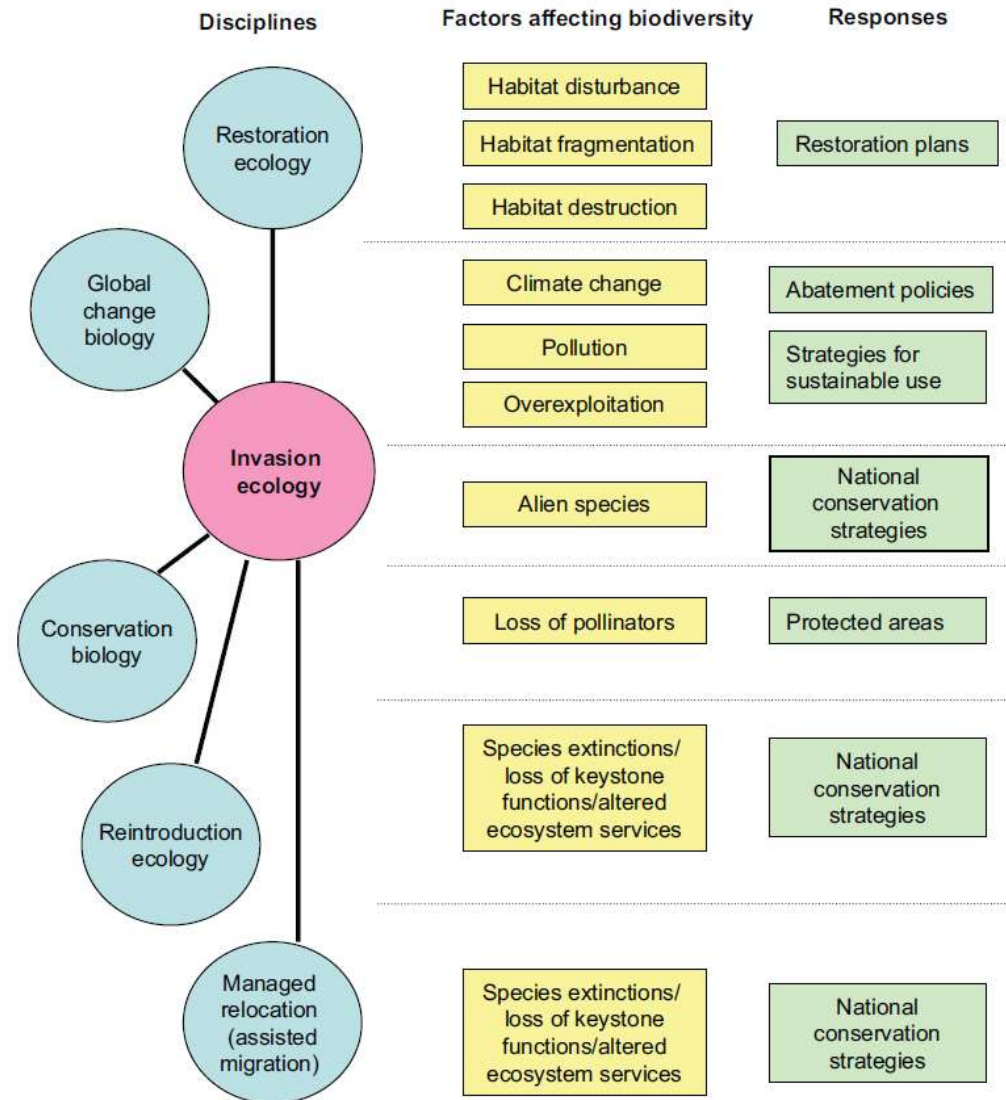
FŽP a FISC ČZU Praha

E-mail: berchova@fzp.czu.cz

Příspěvek je financován z projektu CH-V2-36 Nepůvodní a invazní druhy v měnícím se lese: potřeba znát rizika i možnosti, podpořeného Švýcarskem prostřednictvím Programu švýcarsko-české spolupráce

Ochrana biodiversity obecně

- Nelze oddělit od ostatních opatření v ochraně přírody
- Metodicky i tematicky souvisí s přístupy v ostatních oborech:
 - Biogeografii
 - Epidemiologii
 - Historii
 - ...
 - + biologické disciplíny (ekologie obnovy, ochránářská ekologie, ekosystémový management, populační ekologie...)

Negativní dopady BI

- Masivní nárůst počtu nepůvodních druhů celosvětově - > už existuje velmi málo ekosystém bez nepůvodních druhů
- Zvyšuje se počet typů prostředí, kde co do druhové skladby mají převahu nepůvodní druhy
 - dopady na biodiverzitu (The Millenium Ecosystem Assessment)
 - dopady na lidský „blahobyt“ – získávání potravin
 - dopady na ekosystémové služby
- Dopady nejen tam, kde invaze masivní (pobřeží, mediterán, ostrovy, sladkovodní ekosystémy), ale i v ostatních oblastech (pevniny, zóny lesů, polopouště...)

=> Problematika spojená s přítomností druhů + problematika spojená se samotnou likvidací I(A)S

Složitá a komplexní problematika zahrnující

- Predikci porozumění procesů šíření – časoprostorová dynamika
- Rozsah interakcí mezi původními a nepůvodními druhy
- Rozsah vlivu na původní druhy a funkce ekosystémů
- Rozsah vlivů na lidskou činnost

? Zda nakládat s nepůvodními druhy, když ano tak

? Jak nakládat s nepůvodními druhy

Strategie – teoretická východiska

- Simberloff et al. 2012

- Extrémně vysoký význam prevence
- Nejvyšší účinnost je v počátcích invaze
- V rámci managementu rozhodnout o jeho cíli

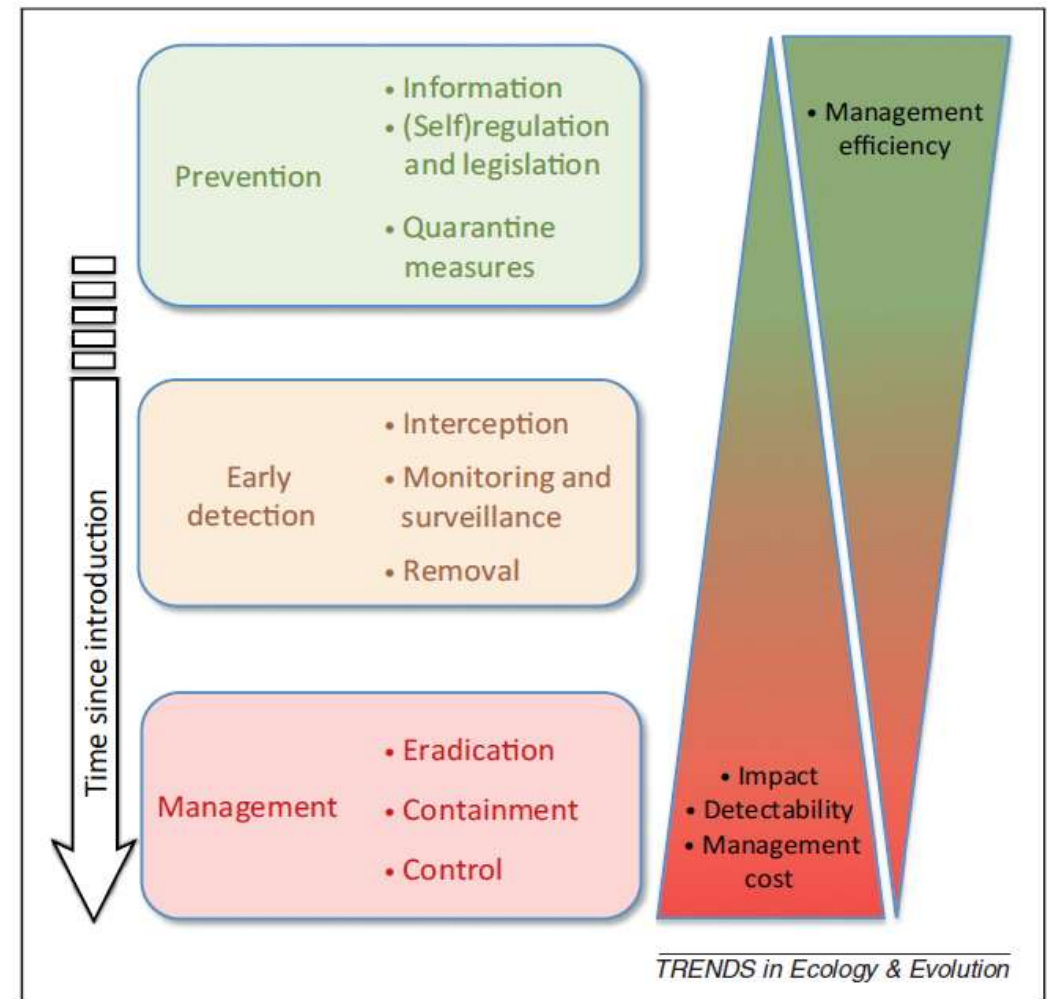
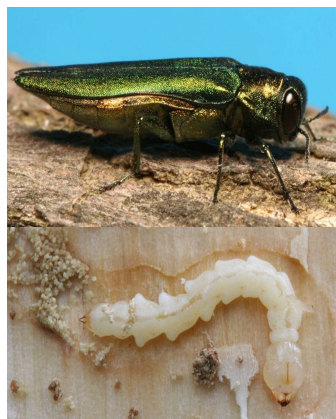

Figure 1. Management strategy against invasive species. The optimal strategy evolves with time since introduction, with management efficiency decreasing and management costs increasing with time since introduction.

Prevence

Management invazních druhů není jen otázkou ochrany přírody, ale je to celospolečenské téma

- Spolupráce s odbornými skupinami (zahradníci, péče o zeleň, lesníci)
- Práce s veřejností
- Práce se zájmovými skupinami (včelaři, myslivci, chovatelé)
- Výuka ve školách – všechny stupně
- Vzdělávání místních samospráv a úředníků v ochraně ŽP

Vektory šíření

- Záměrné rozšíření introdukovatelem
- Neúmyslný únik z kultury

Národní úroveň kontroly

- Kontaminace komodity
- Černý pasažér
- Šíření antropogenními koridory
- Samostatné (nepodporované šíření)

Mezinárodní úroveň kontroly

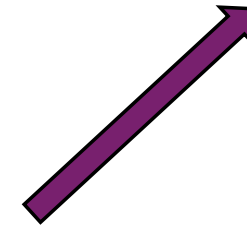
Management

- Včasná detekce
- Okamžitá likvidace
- Mapování a monitoring
- Stratifikovaný přístup
- Vhodné metody
- Jednotná koncepce
- Dlouhodobá a kontinuální strategie
- Přeshraniční spolupráce

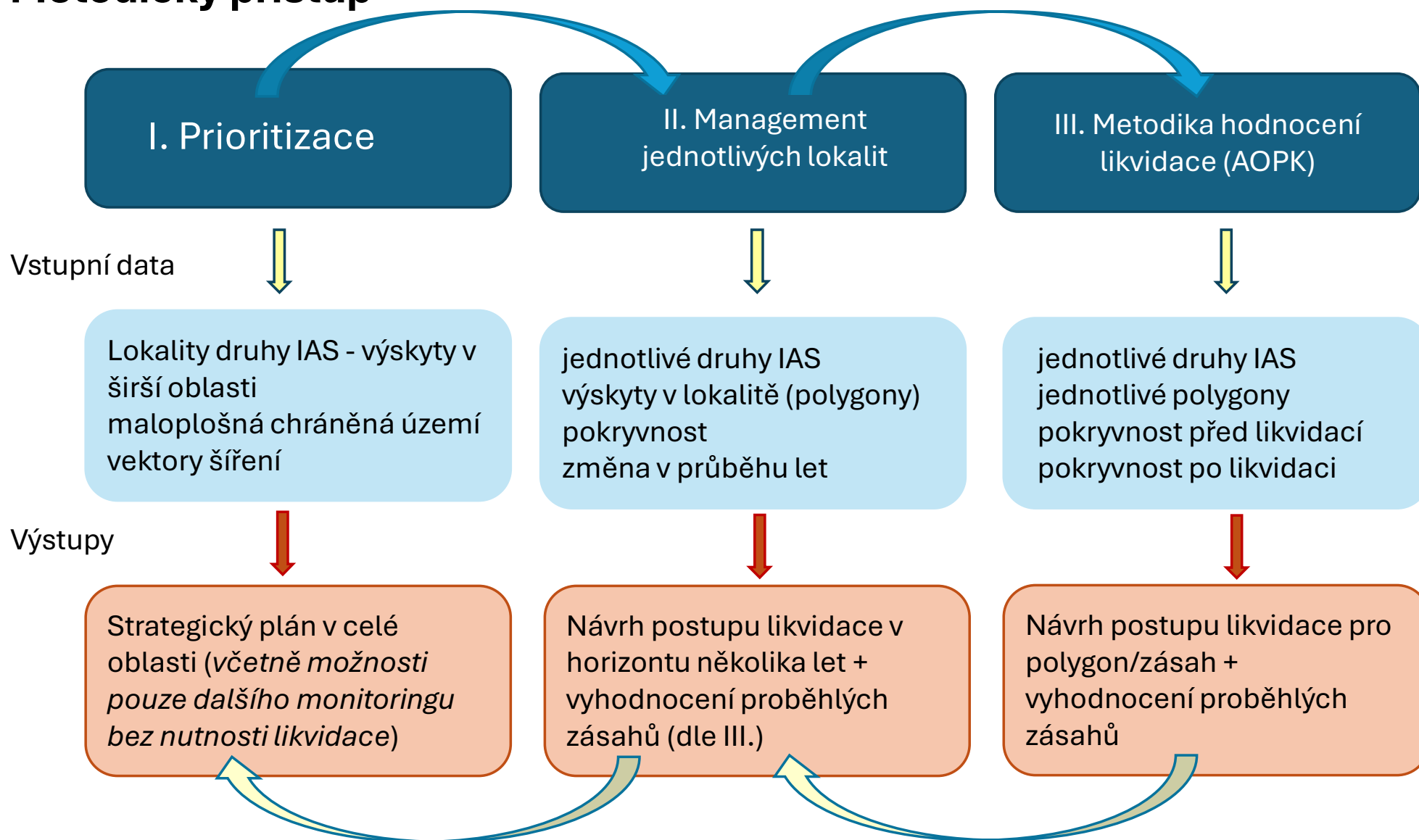
Finance

Méně, ale precizně a dobře

Levně, nekoordinovaně,
hodně, nevhodnou metodou

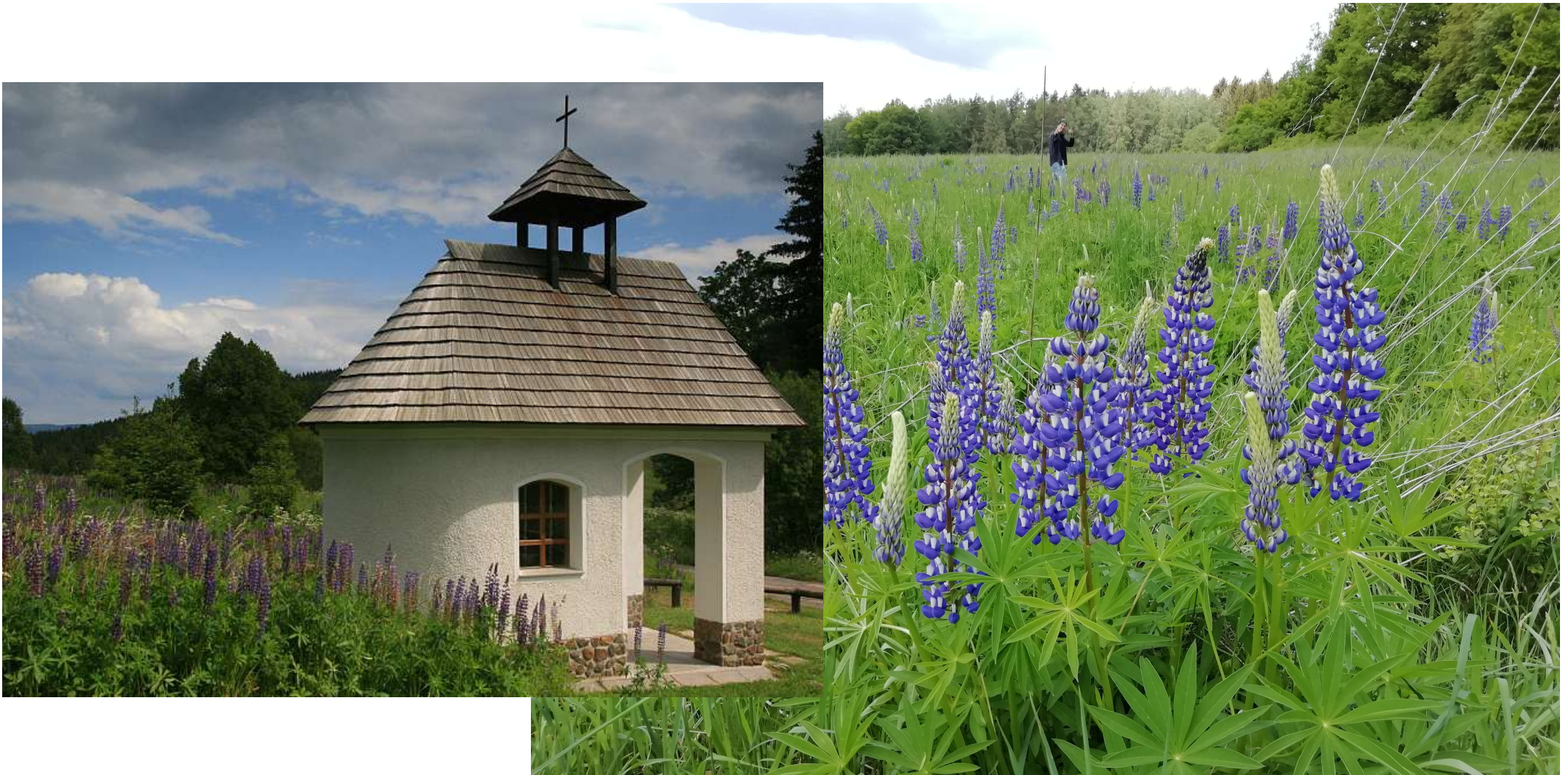
Metodický přístup

Co je nutné se pokusit zajistit

- Strategické plánování managementu IAS
- Sběr dat z aktuálního mapování IAS využitelný ve všech třech krocích
- Možnost využití výstupů pro orgány státní správy a samosprávy, tedy nejen pro NP a CHKO, ale případně i na krajské úrovni či úrovni menších celků
- Aktuální nejvhodnější metody likvidace IAS
- Přeshraniční spolupráce (kraje, státy)

Likvidace lupiny mnoholisté na Šumavě

Jaká data se sbírají o invazních druzích? - rostliny

Na vybrané lokalitě zaznamenat **veškeré invazní druhy rostlin a jejich pokryvnost**

Habitat, ve kterém se vyskytují

Vektory šíření – vodní tok, silnice, antropogenní činnost

Fenologická fáze – důležitý je potenciál šíření semeny

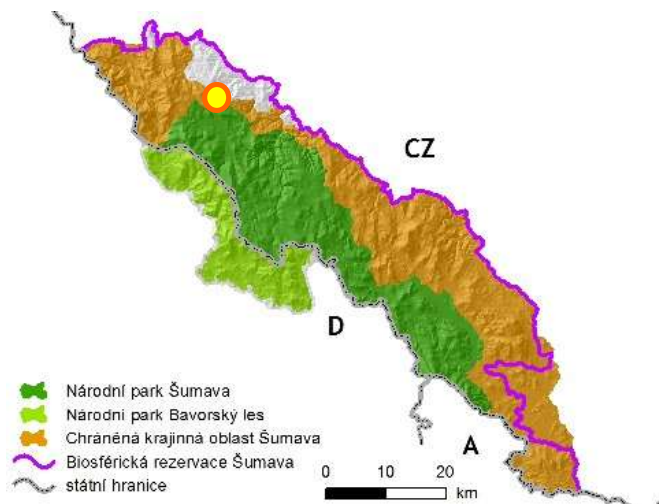
Vitalita

Management – typ, v případě **likvidace** před a po likvidačním zásahu

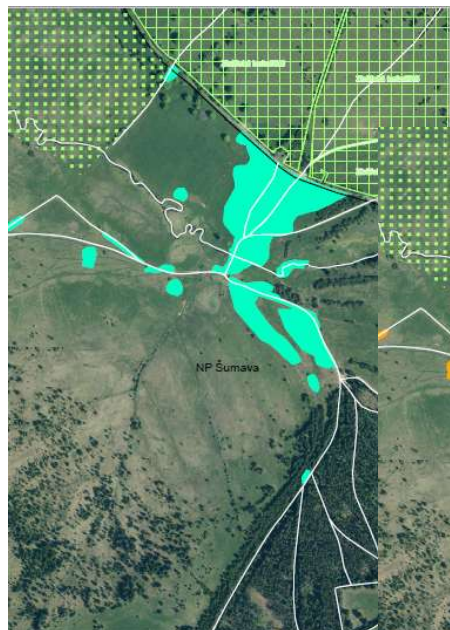
Výstupem je **polygonová vrstva** = zobrazení výskytů

→ Vyhodnotit ohrožení zájmových lokalit pomocí **metodiky I.**

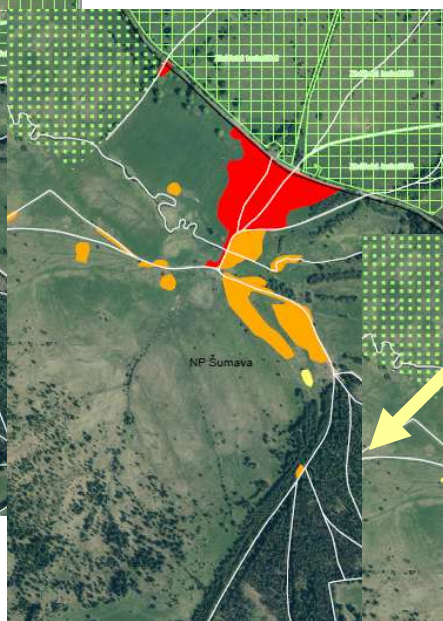
Kepelské zhůří

Kepelské zhůří

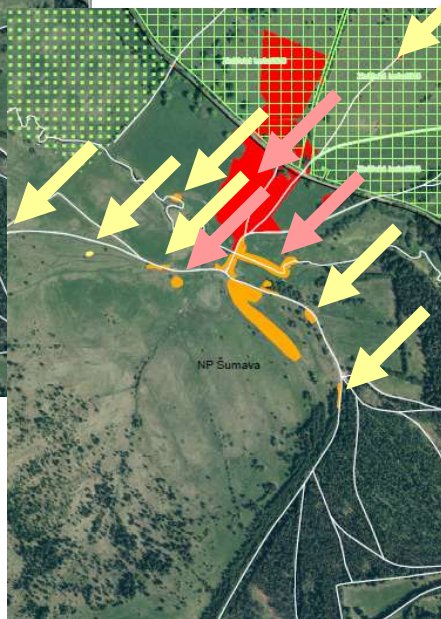
Mapování

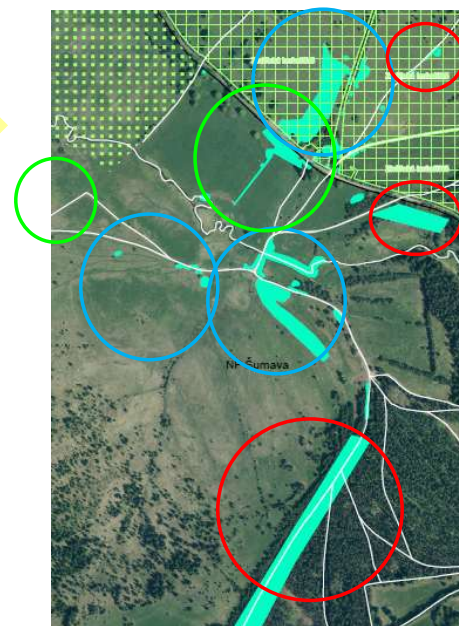
Prioritizace

**Prioritizace pro NP a CHKO
Šumava**

**Strategie na
konkrétní
lokalitě**

Prioritizace NP + CHKO

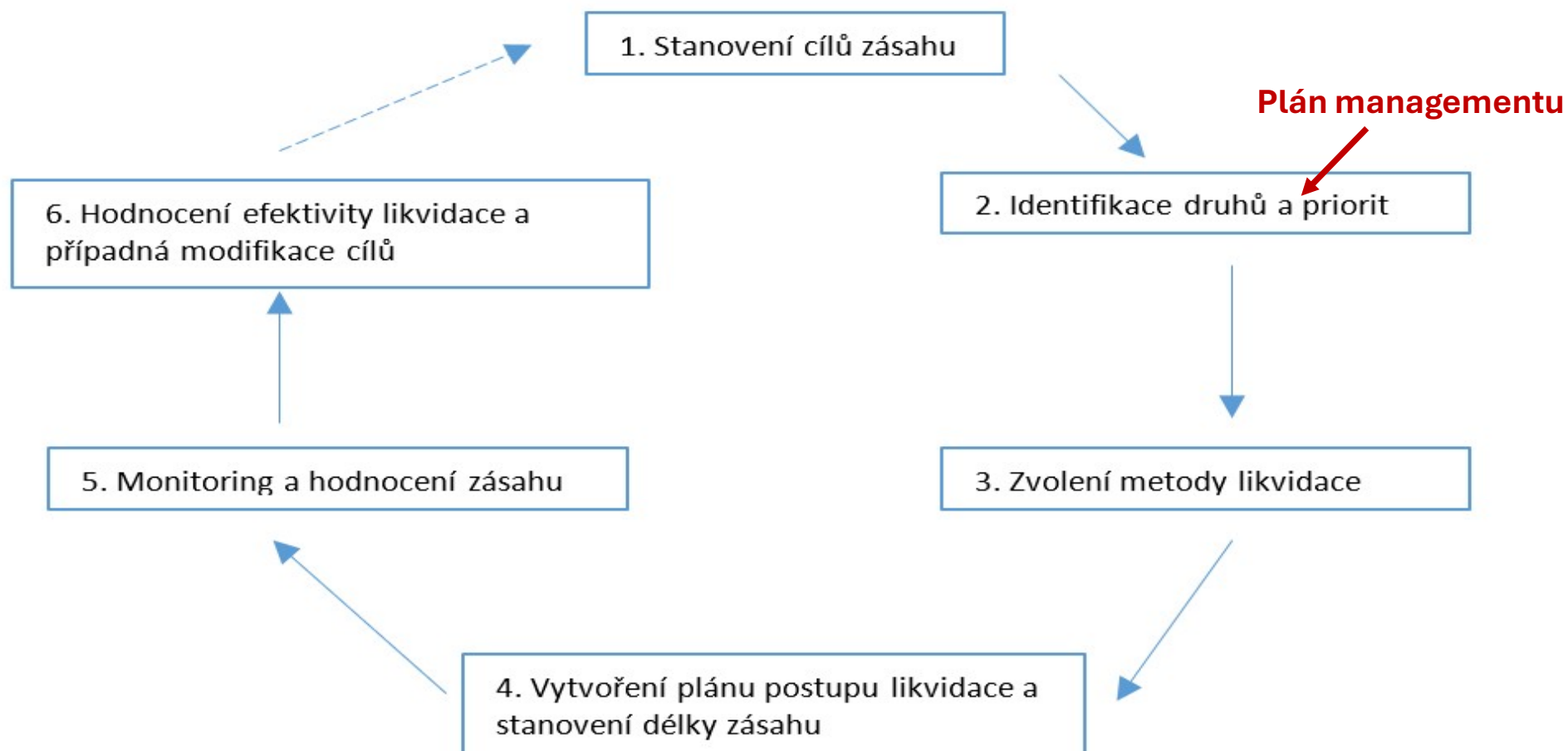
Kontrola efektivity managementu

Pokles pokryvnosti
lupiny

Zvýšení pokryvnosti

Nově objevené lokality

Metodika managementu a likvidace (II.+III.)

Výběr vhodné metody - rostliny

Jednoletky

Trvalky s oddenky

Stromy a keře

Stromy a keře s výmladky

Program
ŠVÝCARSKO-ČESKÉ
spolupráce

SWISS-CZECH
Cooperation Programme

A mnohem více informací:

Projekt: [Nepůvodní a invazní druhy v měnícím se lese](#)

<https://invaze.fzp.czu.cz/cs>

<https://www.forestinvasion.cz/>

Děkuji vám za pozornost

Příspěvek je financován z projektu CH-V2-36 Nepůvodní a invazní druhy v měnícím se lese: potřeba znát rizika i možnosti, podpořeného Švýcarskem prostřednictvím Programu švýcarsko-české spolupráce